

Izhaja vsako drugo
soboto. Naročnina
mesečno 1 dinar.

NAŠA MOČ

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Ljubljani,
Stari trg št. 2/I.

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva.

Štev. 11.

Ljubljana, dne 18. junija 1922.

Leto 16.

Megle.

Materializem je zarezal globoko brazdo v vso človeško družbo. Te brazde segajo le prehujo tudi v družbo, ki trdi, da je krščanska in socialna. To je namreč parola sedanjega časa. Ker pa ne vpije v svet te parole oni, ki hoče potom socializma rešitve — proletarec, ampak kapitalist, je parola v socializmu oblečena v kapitalistično suknjo.

Če zahteva delavec soodločevanja pri podjetju, kateremu je mar svoje telesne in duševne moči, pravi socializem sedanje dobe, da ni taka zahteva pravična. Saj ima delavec svojo plačo, v slučaju bolezni pa bolniško blagajno.

Če se vzdigne organizacija in pravi, da morajo biti voditelji le njihovi izvrševalci, zopet trdi, sedanja socialna družba, da mora »masa« molčati, ter se ukloniti volji svojih predsednikov. Sedanji družbi je tuj pojem zidati od spodaj navzgor.

Misel, da bi morale organizacije nadzorovati n. pr. svoje poslance in da bi morali biti poslanci za vse njej odgovorni, označuje sedanja »socialna« družba za demagogijo.

Sedanja socialna družba dela kompromis s kapitalizmom. Ta kompromis se bo delal toliko časa, dokler bo delavstvo meščasto. Delavstvo mora opustiti misel, da bo socializem brez delal čudeže. Istotako frazo v solidarizmu. Kajti ta vzajemnost se udeležuje vedno v škodo trpečih. Delavstvo mora iskati stika z zaničevanimi in izkoriščanimi stanovi, toda vedno si mora biti na jasnem, pod kakimi pogoji. Na vsak način pa mora odkloniti vsako sodelovanje z bogataši in njihovimi privrženci — konservativci.

Delavstvo se mora zavedati, da mu vsak kompromis z idejami, ki izključujejo korakanje po ravni poti, škoduje. Delavstvo, ki stoji na krščansko-socialnih tleh, se mora postaviti na lastne noge, mora svojo organizacijo nadzirati, zahtevati, da oni, katere je postavilo na čelo, izvršujejo njegovo voljo, ne pa svoje lastne. Ni je druge rešitve kakor potom samopomoči in potom doslednosti v izvrševanju svojih načel.

Delavstvo naj se zaveda, da je prinesel božji Učenik nauk, da so vsi ljudje enaki, v obrambo in pa v duševno podkrepitev zatiranih in revnih.

Ta nauk je porušil poganski kapitalistični družabni red, pa bo tudi sedanji kapitalistični družabni red, ki se hoče čes-

sto skrivati za krščanskim imenom. Kdaj bo to? To je v rokah zatiranih. Krščanski socializem jih kliče ven iz megle, krščanski socializem jih kliče na korajžo, na solnce.

Naša izobrazba.

Čestokrat slišimo od posameznih skupin delavske strokovne organizacije pritožbe, da primanjkuje med delavstvom naobrazanih ljudi, kateri so danes vsaki organizaciji, posebno pa delavstvu nujno potrebni, kajti brez njih je vsak napredek nemogoč. Taki izvežbani organizatorji so v prvi vrsti potrebni za to, da delavstvo pravočasno poučijo v važnih strokovnih zadevah in da so mu v vseh ozirih modri svetovalci ter voditelji. Poglejmo, kaj je pravzaprav vzrok tej veliki vrzeli med delavstvom stvom, kajti naloga strokovnih organizacij je, odpraviti nedostatke in delati na to, da vzgojimo med delavci prave bojovníke za zboljšanje njihovega položaja ter vzgojiti voditelje, ki bodo izšli iz delavskih vrst. Vse to pa nam je tudi potrebno, če hočemo zasigurati našemu pokretu trajnih uspehov, uveljaviti v državi naš socialni in gospodarski program ter tako ustvariti nov pravičnejši družabni red!

Znano je n. pr. dejstvo, da na kmetih oče komaj pričakuje, da bi njegov sin dokončal tistih par ljudskošolskih razredov, nakar ga takoj vpreže v domače delo. Toda še celo med tem kratkim študijem ga čestokrat pridržijo doma, češ, zakaj bo rabil šolo, saj bo itak ostal doma in tukaj vsega tega ne bo rabil. Povsem drugače ravna v tem oziru češki kmet. Oče poskrbi za tistega svojega sina, ki bo prevzel doma posestvo, da skoni nekaj razredov meščanske ali srednje šole in razventega napravi še tečaj na kmetijski šoli. Ni čuda torej, da stoji na tako visoki stopnji napredka in da se ga prišteva med najboljše kmetovalce.

Kaj pa delavec? Skoraj nemogoče je, da bi dal dandanes delavski oče svojega sina študirati, ko vendar mora skrbeti za to, kako bo preskrbel vsakdanji kruh sebi in svoji družini in že tudi težko čaka, da bi njegov sin kaj zaslužil in mu tako pomagal lajšati težko breme. So pa danes bolj kot kdaj poprej med delavstvom nujno potrebni izobraženci, ki bi svoje znanje porabili v korist svojih tovarišev-delavcev, ostali zvesti svojemu stanu ter tako postali zvesti voditelji delavstva. V današnjih, za delavstvo tako kritičnih časih, je pač malokateremu, ki izide iz delavske rodbine, do-

deljena sreča, da si pridobi več nego samo ljudskošolsko izobrazbo. Ker pa moramo na vsak način dvigniti stanje izobrazbe tudi najnižjih delavskih slojev, je potreba takoj započeti izrabljati tozadevna sredstva, ki so nam na razpolago. Poznam precejšnje število delavskih in kmetijskih fantov ter deklet, ki imajo sicer samo ljudskošolsko izobrazbo, ki so si pa z vztrajnim čitanjem poučnih knjig in časopisov, z obiskovanjem različnih izobraževalnih tečajev ter poučnih predavanj in končno s tem, da so začeli sami vaditi v predavanjih na organizacijskih sestankih, pridobili jako obsežno izobrazbo in znanje, tako da bi jim človek prisodil več nego samo ljudskošolsko izobrazbo. To so samouki, ki pa morajo imeti močno voljo in veselje, da ne omagajo na težavnem potu samoizobrazbe.

Tudi naše strokovne zveze so si postavile nalogo, vršiti med delavstvom izobraževalno delo. Naj podam v naslednjem nekaj praktičnih nasvetov, kako da se naj prične s takim delom.

Predvsem je treba urediti knjižnico. Viri, iz katerih črpa vsak kulturni delavec snov za svoje delovanje, so knjige. To so tisti zakladi, ki nam kažejo mnenja različnih mislecev različnih časovnih razdobij. Brez dobro urejene knjižnice je vsako smoteno in sistematično delo nemogoče. Vem, da ležijo na podstrešjih zaprte knjige vzgojne, znanstvene in zabavne vsebine, katere bi lahko služile svojemu namenu. Zavedajmo se, da vsak, ki ima zmožnosti, ima tudi dolžnosti. Po vseh krajih si naj postavijo nekateri za nalogo, da bodo organizirali take knjižnice. Ljudje bodo knjige gotovo radi darovali ali pa vsaj posodili. Začne naj se z nabiranjem udov, ki si potem poiščejo primeren prostor, ter osnujejo delavsko izobraževalno društvo. Z letno naročnino in z drugimi prostovoljnimi prispevki bi se naj nabavile razne strokovne in poučne knjige ter brošure, iz katerih bi naj potem člani zajemali pojasnila v raznih socialnih, načelnih in gospodarskih vprašanjih. Naročili bi se tudi razni časopisi, ki bi služili članom poleg izobrazbe in zabave tudi v svrhu politične orientacije. V teh prostorih bi se naj člani zbirali k rednim sestankom, na katerih bi se z medsebojnimi razgovori o raznih vprašanjih utrjevala organizacijska zavest, ter zajedno pomnoževala izobrazbo. Taki sestanki bi naj imeli predvsem organizatorično-vzgojni značaj. Na dnevnem redu bi naj bilo večkrat tudi protialkoholno vprašanje, ta rak rana, ki razjeda delavske mase, ter zanaša

v njih vrste bedo, prepire in nesreče. Na teh sestankih naj bi nastopali čestokrat tudi člani, ki imajo veselje do govornišva. Tako bi se lahko najprimernejše gojila ta lepa umetnost, zajedno pa nam pripomogla, da bi se pomnožile vrste delavskih govornikov, katerih tolikokrat primanjkuje. Ti govorniki bi si seveda razdelili snov. Vsi člani nimajo priložnosti prebrati vseh knjig, brošur ter časopisov. Snov bi se dala lahko razdeliti, nakar bi eden ali drugi podal na sestanku smisel in vsebino tega, kar je prečital. Po predavanjih bi naj vedno sledila debata. Tako bi bilo vse članstvo informirano o vseh najvažnejših dogodljajih. Člani bi pa seveda lahko jemali knjige tudi na dom, na drugi strani pa bi lahko čitali časopise, kar bi posameznikom vsled prevelike draginje nikakor ne bilo mogoče.

Naloga strokovnih organizacij pa je tudi, da poskrbi po vseh krajih za poučne tečaje, ki bodo posebno za društvene funkcionarje velike važnosti. Toliko za danes. Želeti je, da bi se vprašanje delavske izobrazbe večkrat obravnavalo v naših delavskih časopisih.

G. Ivan.

Občni zbor JSZ.

Z ozirom na spremembo pravil Jugoslovanske strokovne zveze se vrši občni zbor 25. t. m.

Na ta občni zbor ne pridejo več posamezni zastopniki skupin temveč zastopniki strokovnih zvez.

Strokovne zveze so dobile že vabila in poverilnice za občni zbor.

Po dolgem času, trudu in delu se je izvršilo, kar se je pripravljalo cele 2 leti. Veliko število članstva, ki je zadnja leta pristopilo organizaciji in ogromno delo, ki je s tem nastalo, je priganjalo k reorganizaciji.

S 25. t. m. se bo utrdila centrala kršč. strokovnih organizacij ne samo za Slovenijo temveč za celo Jugoslavijo.

Ko se homo sešli, moramo imeti pred očmi dejstvo, da nas čakajo razne težave in da bo treba čez mejo požrtvovalnosti, da uresničimo naše stremljenje ter se utisne delavskemu gibanju v državi pečat krščanstva.

Ovire in zapreke, ki se bodo mogoče pojavile, bo treba premagati, iti preko njih.

Naše geslo naj bo v novem poslovnem letu: »Brezobzirna, načelna, dosledna, pot.«

II. kongres kršč. strokovnih organizacij v Inomostu.

Prihodnji teden se sestanejo vdrugič zastopniki vseh krščanskih strokovnih organizacij vseh držav v Inomostu. Mi kot člani mednarodne zveze kršč. strokovnih organizacij povdarimo, da hočemo in moramo s svojim delom pomagati za udeležitev sklepov, ki se bodo napravili na kongresu.

Obenem s splošnim kongresom se bodo vršili tudi kongresi posameznih strokovnih internacional. Vršil se bo tudi kongres delavk. Zastopane bodo na kongresu vse stroke. Kapitalizem ne pozna nobene narodno-

sti, vsled tega tudi mi ne smemo v tem oziru poznati tistih strogih narodnostnih mej, ki bi nam zapirale pot do enotnega nstopa kršč. socialnega delavstva celega sveta. Čim več nas bo, tem večja in sigurnejša bo naša zmaga.

Vsled tega Vam kličemo, ki boste zbo-

rovali prihodnje dni: »Naše stremljenje in naše delo je in bo brez razlike narodnosti, vsi za enega, eden za vse.«

Jugoslovanska strokovna zveza bo na kongresu zastopana po svojem zastopniku. Včlanila se je v mednarodno zvezo že leta 1919.

Prometna zveza.

Članom »Prometne Zveze«. Zadnji občni zbor »P. Z.« je sklenil, da znaša članarina mesečno 3 Din 50 p in prispevek za posmrtninski sklad 50 p. Kdor si hoče zagurati posmrtnino tudi po svoji ženi plača skupaj mesečno 1 Din prispevka. Pristopnina za novovstopivše člane znaša 1 Din.

Osrednji odbor prosi vse člane ter vodje skupin in plačilnic, da se teh sklepov vestno drže. Voditelji skupin in plačilnic se nadalje naprošajo, da vpošljejo članarino zanesljivo do 15. vsakega meseca s poštami položnicami, ki jih dobe od vodstva P. Z. Mesečni obračuni pa naj se pošljejo na tajništvo P. Z. Ljubljana, Stari trg 2-I. Člani so torej dolžni svoje obveznosti napram organizaciji tako pravočasno poravnati, da bo voditeljem mogoče stavljenim zahtevam zadostiti.

Člani naj vse dopise na osrednje vodstvo pošiljajo le potom svojih voditeljev; direktno došle ali pa na posamezne člane osrednjega odbora naslovljene dopise se ne bo vpoštevalo.

Na vse številne pritožbe članov zaradi nerednega dostavljanja »Naše moči« odgovorimo le toliko, da še do danes nismo v posesti vseh natančnih naslovov, katere smo zaprosili z okrožnico mesca aprila. Pripomniti moramo pa tudi, da je redno dopošiljanje glasila odvisno le od rednega plačevanja članarin in ne narobe. Kdor torej v tem pogledu nima mirne vesti, naj tudi k nam ne hodi z očitki in reklamacijami. Sicer so pa reklamacije dopustne direktno potom pošte in so poštne proste, ako se na kos papirja napiše na prvo stran naslov »Naše moči«, na drugi strani pa sledeče besede: »Številke X »Naše moči« nisem prejel. Podpis in natančen naslov.« Tako reklamacijo vrzite v prvi poštni nabiralnik.

Osrednje vodstvo »P. Z.«

Povišane draginjske doklade žel. delavcem. Finančni odbor je 12. t. m. sklepal o zakonskem načrtu prometnega ministra glede povišanja draginjskih doklad železničarjem. Ti poviški naj bi veljali od 1. aprila 1922 naprej. Poslanca Milan Korun in Josip Gostinčar sta zahtevala, da veljajo poviški od 1. januarja 1922 naprej. Temu sta ugovarjala predsednik odbora in prometni minister, češ, da za veljavnost od 1. januarja 1922 ni kritja. Finančni minister je predlagal sporazum. — Mi pristavimo: Za železničarje ni denarja, ker ga je preveč potreba za Wranglovce, razne zlete, svečane slavnosti, komisije itd.

Nekateri člani hočejo doseči povišanje draginjskih doklad s tem, da nam ostajajo članarino dolžni. To je napačna pot. Po pravilih zgubi član vse pravice do organizacije, ako zaostane brez privoljenja dva meseca s članarino. Te vrste boj za boljše bodočnost

mora vsak obsojati, kdor količ kaj kaj misli zna. Organizacija je le potem močna in zmagovita, ako jo zvesto podpirajo redno plačujoči člani.

Državne železnice in južna. Pod tem naslovom je prinesla 16. številka Jugoslovanskega Železničarja zanimiv članek, ki v bengalični luči razsvetljuje delo obratnega ravnanja juž. žel. v Ljubljani za odpravo bednega stanja železničarjev. Vsa vsebina je zanimiva, a mi oprimemo za enkrat le tiste večne in večne trditve juž. žel., da ona ne more preko državne železnice za svoje osobe nič storiti in če državne železnice za svoje osobe nič storiti in če državna železnica kaj stori, tedaj šele sme ravnanje isto tudi upravnemu svetu predložiti. Po našem skromnem mnenju je to umetno zavlačevanje, ki nese lepe odstotke za druge namene. Uslužbenstvo pa naj le čaka in strada, hodi razcapano in nezadovoljno.

Da bi se pa južna tako vestno po državni ravnala, kakor zatrjuje, pa tudi ni res. Ko je državna prevedla denarne kazni v dinarsko veljavo, ji je bila južna res takoj za petami. Državna je pa s 1. januarjem 1921 zvišala pavšal za pisarniške potreščine na takrat približno primerno višino. Južna je to seveda prezrla in danes ko stane svinčnik 6 kron, pero 1 krono, radirka 8 kron, pola papirja 1 krono itd. plačuje ona ta pavšal še vedno po 30 in 40 krajcarjev mesečno, kakor v predpotopni dobi.

Kolodvorske restavracije so v direktnem nasprotju s tem, kar bi morale biti. Udobnosti, ki bi jih morale po njih namenu nuditi predvsem železniškemu osoblju, uživa le par mogočnih protektorjev. Masa osobja brez razlike čina je pri teh oderuhih le žival tretje vrste. Slaba mera pri točenju pijač, ostanki jedi, arogantnost in prezirljivost osobja in visoke cene, to so glavne udobnosti, ki jih uživajo navadni železničarji po restavracijah. Pritožbe ne izdajo nič in kako neki. Saj mora biti vsak, ki hoče dobiti kako restavracijo v zakup, že vnaprej »dobro podprt«. Ko pa postane gospod restavrater, pa že ve, koga je treba povabiti na koline, na ribe, na godovanje itd. Če pa kateri ne bi znal te umetnosti dovolj, so pa že prijatelji, ki ga priuče. Če se pa že kako pritožbo izjemoma iz samega dolgočasnja dotičnega referenta obravnava, se glasi rešenje vedno enako: »Pregrešil se je neki natak, ki pa je že odpuščeno, odslej bo vse v redu« in mirna Bosna. Ne bi godrnjali o tem, ako nam ne bi bilo znano, da majo restavraterji prostore za pravcato beraško ceno v zakupu, da dobivajo kurivo po režijski ceni ter da se jim pri nastavljanju cen ne stavijo prav nikake ovire in da postane vsak restavrater v najkrajšem času

ošaben bogatin, pri katerem se začne železničar šele pri kakem vplivnem višjem nadzorniku.

Prositi ali zahtevati. Pri pogajanjih za povišanje draginskih doklad delavcem v Mariboru so posredujoči gg. poslanci prosili, da se delavcem njih opravičene želje spolnijo. To je tudi zaleglo. Le gosp. Nachtigall se je postavil na stališče, da se mora le zahtevati ne pa prositi ter zašel pri tem celo na osebne napade na centralnega nadzornika g. inž. Ogrinca, dasi bi moral ravno on najbolj vedeti, koliko je imenovani funkcionar za delavstvo že storil in koliko grehov že prav njemu samemu spregledal. Jože, zapomni si, da dobra beseda najde dobro mesto in po tem umeri tvoje korake, ako ti bo delavstvo še kako posredovanje poverilo.

Prizadetim v pojasnilo.

Ob pogajanjih zaradi izprtja delavstva v delavnici in kurilnici v Mariboru je bil pri obratnem ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani, dne 20. maja 1922 sestavljen sledeči

zapisnik.

Na podlagi razgovora, ki se je vršil dne 20. maja 1922 pri obratnem ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani, so se navzoči enoglasno zedinili za naslednje točke:

1. Ravnateljstvo južne železnice bo s posebno okrožnico obvestilo vsa službena mesta, da se počenši s 26. majem 1922 uveljavi člen 7, zadnja dva odstavka »Začasni pravilnik za rokodelce in delavce železniških direkcij«.

2. Vrh teh avtomatičnih pomaknitve se prizna vsem po točki 1 prizadetim rokodelcem še en višji plačilni razred kot odškodnino za prepozno izvršene pomaknitve.

3. Načelniki službenih mest dobe nalog, da posebno kvalificirane delavce priporočajo za izvanredno napredovanje, kar hoče ravnateljstvo tudi upoštevati.

4. Z ozirom na nastale razmere je ravnateljstvo voljno izplačati delavcem predujeme, in sicer oženjenim 250 Din, neozženim pa 200 Din.

5. Nadaljne podrobnosti se uredijo na licu mesta v Mariboru dne 21. maja 1922.

6. Za slučaj, da se delavstvo dne 22. maja 1922 ne povrne na delo, postane predstojeci sporazum neveljaven.

Za južno železnico: V. Bračič s. r., ravnatelj; dr. A. Fatur s. r., Jos. Gaberjevič s. r. — Za delavsko komoro: dr. Likar s. r., Jos. Kopač s. r., Iv. Tokan s. r. — Za Savez železničarja Jugoslavije: B. Krekič s. r., Jos. Nachtigall s. r.

Ker je bil položaj v Mariboru neznan, se dogovori niso mogli definitivno zaključiti. Trebalo je torej, da se pogajanja drugi dan na licu mesta v Mariboru nadaljujejo. Ta pogajanja, katerim je prisostvovalo tudi več narodnih poslancev in zapnikov delavstva, so trajala skoraj celi dan in so imela za podlago glavno vprašanje, da li se izplačajo delavcem prejemki za vse dni gibanja, to je za dneve, ko delavstvo pravi, da je delalo, uprava pa, da ne in za oni čas, ko so bili delavci izprti brez lastne krivde. Obe stranki ste vztrajno zagovarjali svoje stališče in skoraj bi že bilo prišlo do razkola. Končno se je pa vendar dosegel naslednji

dogovor

med zastopnikom nadzornega odbora nad južno železnico in zastopniki južne železnice na eni ter zastopniki delavcev delavnice itd. južne železnice na drugi strani o zaključku delavskega gibanja, dovršen dne 21. maja 1922 v delavnici v Mariboru.

1. Točke 1—5 zapisnika, sestavljenega pri obratnem ravnateljstvu južne žel., se sprejmejo.

2. Ravnateljstvo opusti zahtevo, da delavci podpišejo pred nastopom dela kak poseben reverz.

3. Južna železnica izplača za čas od 11. do 20. maja 1922 predujeme po točki 4 zapisnika. Delavci pa vstrajajo od svoje strani na zahtevi, da jim gre pravica za te dni do neskrajšanih prejemkov. Vsled tega se delavcem prepusti, da opravičenost te zahteve potom sodišča ali pa ministrstva dokažejo. Morebitno povračilo prvega obroka

predujema sme se zahtevati še le na račun povišanih draginskih doklad, a najkasneje do konca meseca junija.

4. Delavski zastopniki pristanejo na te določbe in jih bodo takoj celokupnemu delavstvu sporočili. Z zadovoljstvom sprejmejo izjavo zastopniki nadzorne oblasti na znanje, ki pravi, da hoče v svojem poročilu posebno povdčarjati, da so to gibanje povzročili edino le gospodarski razlogi.

5. Zastopniki južne železnice izjavijo, da radi tega gibanja ne bo nihče preganjan.

6. Predujemi se izplačajo dne 24. maja 1922.

Za obratno ravnateljstvo južne žel. dr. A. Fatur s. r., inž. M. Ogrinc s. r. — Za nadzorstveni odbor: inž. Kosta Nikolič s. r. — Za delavstvo: Bogdan Krekič s. r., Jos. Nachtigall s. r., Ivan Slavec s. r., Alojz Menih s. r.

Takoj po tem zaključku se je vršilo v Delavskem domu delavsko zborovanje, na katerem so se razglasili sklepi s pozivom, da se delavstvo naslednji dan povrne k rednemu delu.

K temu dodamo naslednja tolmačenja: V točki 1 zapisnika navedeni člen 7, točka 2 zadnji odstavek se glasi: »Za delavce, kateri pridejo od drugod k železnici v službo, se vračunata vsaki dve leti njihovega dela v prejšnji katerikoli delavnici s početka za eno leto službe, a po preteku treh mesecev po njihovem sprejemu določi uprava, se jim li vštejejo vsa službena leta v drugi delavnici popolnoma ali ne in to na podlagi njihove delovne uporabnosti.

To se ima izvesti tako, da se vzame za vse kvalificirane rokodelce pri določitvi mezde v pošten polovico let, ki so jih prebili po dovršeni učni dobi in pred vstopom v službo juž. žel., v isti obrti, katere so se priučili in sicer od 18. leta nadalje. Delavci-rokodelci so torej dolžni, da predložejo svojim predstojnikom nepobitna dokazila o njih izučenju in nadaljnjem službovanju. Je pa vseeno, kje je kdo delal, pogoj je le, da je delal v priučeni obrti. V pojasnilo naj služi sledeči primer: Anton Jeli se je leta 1903 izučil mizarске obrti, ko je bil star 17 let. Nato je delal nepretrgoma pri raznih mojstrih kot pomočnik do leta 1914. Vojak ni bil. Meseca junija 1914 je bil sprejet v službo južne železnice kot mizar in kot tak dela do danes. Katera plačilna stopnja mu pritiče danes? Po njegovih faktičnih službenih letih pri železnici, to je 1. 6. 1922 osem let mu pritiče po »Pravilniku« 6. plačilna stopnja. Poprejšanje njegovo službovanje kot pomočnik je trajalo od leta 1903 do leta 1914, to je enajst let menj eno leto, ker je postal v 17. letu pomočnik, torej 10 let. Polovica od tega je pet let. Ker pa je dober delavec, se je uprava odločila, da mu šteje v napredovanje celo tuje službovanje. Mož ima torej vsega skupaj 10 in 8 let ter dobi potemtakem s 1. junijem 1922 enajsto plačilno stopnjo ali dnevno Din 11 mezde.

Točka 2 se ne nahaja v izvirnem zapisniku, toda uprava jo bo pri dobro kvalificiranih delaveh vseeno uveljavila kot odškodnino za prepozno izvršene pomaknitve. Jeli bi torej tudi iz tega naslova dobil povisek za eno mezdno stopnjo.

Izrečno pa se povdčarja, da se vštejajo leta tuje službe edino le za določitev mezdne stopnje, ne pa tudi v člansko dobo pri bolniški blagajni, pri provizijskem skladu in pri odmeri dopustov.

Druge točke so umljive in ne potrebujejo posebnih pojasnil. V obče pa moramo reči, da vsebujeta tako zapisnik kakor tudi dogovor precej navtihih obljub, kakršnih je delavstvo že do grla sito. Pomislimo, od česar vsega je odvisno, da je delavec dobro kvalificiran, da je dobro delovno poraben itd. Tudi v tem imamo izkušnje, da pridejo nekaterim elementom vsemogoči razlogi prav, da podrejenega delavca očrne za celo njegovo življenje. Realne presoje in ocene je le malo še na svetu, politika in samopovzdigovanje mnogih odločujočih igrala svojo žalostno ulogo.

Zelo kočljiva se nam zdi določba, da naj si delavci poiščejo njih popolno pravico še le pri sodišču ali pa potom ministrstva. Železniška uprava bi se pač najlepše oprala, ako bi zahteval delavstva, da se mu čas gibanja plača brezpogojno, in to tem lažje, ker si je za zavlačevanjem prevredbe za celi dve leti prihranila lepe novce.

Pozor! Začasni pravilnik za rokodelce in delavce v službi železniških direkcij člen 7, točka 3 pravi: »Nekvalificirani delavci, kateri so zaposleni pri rokodelskem delu — polkvalificirani delavci — dobivajo za čas zaposlenosti pri rokodelskem delu poseben rokodelski do-

datek 1 dinar dnevno. Ta dodatek se naj vračuna, ako so pri takem delu najmanj 4 ure zaposleni.« Če se ta določba tudi pravilno izvršuje ali ne, nam bodo naši tovariši poročali.

Iz organizacij.

NADALJEVANJE ZADNJEGA DOPISA: »BOJ UPKOJENCEV TRB. PREMOK. DRUŽBE V TRBOVLJAH.

Društvo upokojencev trboveljske premogokopne družbe je po prejetju odgovora g. pokraj. namestnika Ivana Hribarja odposlalo Jugoslovanskemu klubu sledeče vlogo:

Jugoslovanski klub, Beograd.

Ker vlada stremi za združenjem rud. bratovskih skladnic z zavarovalnicami drugih strok in sicer za celo državo (mogoče, da tudi samo za Slovenijo), se Jugoslov. klub uljudno naproša, da naj po svojih močeh deluje na to, da se uresniči sledeče zahteve rudarskih upokojencev:

1. Naj se razveljavi zakon bratovskih skladnic od marca 1889 drž. zak. št. 127 z vsemi razredi in tabelami.

2. Izdela naj se zakon za rudarske upokojitve v slučaju združenja (ali da ostane tak kot je do sedaj), da pa bo času primerno odgovarjal življenjskim potrebam, t. j. z 90% dohodka od minimalnih plač aktivnih rudarjev ali državnih železničarjev.

3. Zabrani naj se z zakonom delodajalcem meni nič, tebi nič — kot je sedaj navada — starejše ali slabotnejše delavce metati iz služb ali jih upokojevati.

4. Takozvano procentualno, razredno ali tabelno zavarovanje naj se uporablja samo pri nezgodnih zavarovancih kjer so delavci zavarovani proti nezgodam. Za rudarske upokojitve pa naj velj samo polno 90% nezmožnostno zavarovanje, brez vsacih razredov, procentov in tabel.

• • •

Ako vlada centralizira brat. skladnice naprta finančnemu ministru brez potrebne breme za financiranje toliko število uradnikov (saj vemo, da jih je povsod polovico preveč!). Vsak podjetnik pa bo gledal tudi na to, da se prej kot mogoče iznebi starejših, bolehnih ali slabejših delavcev bodisi z odpustom ali z upokojenjem, ker samoumevno je, da bo stremil za tem, da bo imel v svojem obratu samo krepke ljudi. Minimalno plačo itak mora dati, pa jo bo gotovo dal rajši močnemu delavcu, kot pa bolj slabotnemu starčku, dasiravno mora poslednji tudi živeti.

Ako je država že uredila zakon (kar nam še ni znano) o starostnem zavarovanju na procent nezmožnosti in po rubrikah, se ne bo nič protivila delodajalcem odpuščati svojih uslužbenecov iz služb in jih pošiljati v pokoj, ker v kakem predalčku finančnega ministra se bo že našel še kak »para«, toda koliko bo tega pa ne vemo, — najbrž pa ne v toliki višini, da bi se mogel upokojenec preživljati; tako bomo imeli v par letih vse polno beračev, potepuhov in tatov, — ker živnikdo ne gre rad pod zemljo.

Vsled tega je pa dolžnost vlade, da štiti delavca pred podjetnikom.

• • •

Trb. premog. družba ima v obilici takih službenih prostorov, kateri bi odgovarjali zmožnosti upokojencev. Razumeti se, da mora ona na dotičnih prostorih plačevati bodisi upokojenca, bodisi aktivnega delavca enako, — torej naj dotičnik bo zdrav in močan ali nekoliko bolehen, bodiček ima od obeh enak, ker oba lahko opravljata eno in isto delo. Da so rudarski upokojenci še po večini sposobni za delo se razvidi že iz tega, ker še skoro vsi služijo ozir. delajo, bodisi pri družbi kot dninarji, bodisi pri drugih podjetjih kot stalni delavci. Mnogi imajo tudi svoja posestva, obrti itd. Zato bi bilo želeto, da se izvede zdravniški pregled vseh upokojencev trb. premogokopne družbe (in tudi drugih rudnikov) do 65 leta. Popolnoma nezmožne naj se da v pokoj z 90% pokojnino že večkrat omenjenih minimalnih plač aktiv. delavcev, vse druge naj se namesti kot stalne delavce, — torej brez pokojnine. Izginiti bi morala tudi doslužna karenčna doba, pač pa

se mora dati nazaj sprejetim upokojem državnega zaščita proti morebitnim šikanam uradnikov in poduradnikov.

Iz gori navedenega je razvidno, da ne bo trpela škoda niti družba niti delavci, — mogoče, da pač to ne po volji nekaterim verižnikom s službami, ter onimi, kateri stojijo v dobrih gmotnih razmerah. Naše mnenje je, da samo malo dobre volje je treba, pa se bo vse naredilo.

STROKOVNA ZVEZA ZASEBNIH USLUŽBENCEV.

Ljubljana. Mezdno gibanje uslužbenstva Gospodarske zveze traja še vedno. Dne 12. t. m. so se vršila pogajanja pri Inspekciji rada, katera pa niso privedla sporazuma, ker delegat Gospodarske zveze ni imel nobenih pooblastil. Zastopnik organizacije je dokazal upravičenost zahtev. Dne 13. t. m. je poslala zveza končno spomenico Gospodarski zvezi.

Če še v bližnjih dneh ne pride do sporazuma, bomo prihodnjic to zadevo natančneje obravnavali.

Bolniškim uslužbencem. Ker ministarstvo nar. zdravja še ni ugodilo našim zahtevam, katere smo mu vposlali in tudi v »Novem času« priobčili, ampak se plače s 1. julijem, kakor poroča ministarstvo, nekoliko zvišajo, poziva Sekcija bolniških uslužbencev, da že vse obstoječe skupine utrdijo svoje vrste in poskrbe, da bo organiziran vsak do zadnjega.

Vidimo, da bo treba trdega boja, da dosežemo boljše življenje za bolniško uslužbenstvo. Na delo in vsi v organizacijo!

STROKOVNA ZVEZA LESNEGA IN STAVBINSKEGA DELAVSTVA.

Jurklošter. Dne 11. t. m. se je vršil pri nas shod lesnih delavcev. Važnost delavske organizacije nam je razložil tajnik Gajšek iz Ljubljane. Mi sami pa smo že dolgo hrepneli po organizaciji, ker vemo, da le v slogi je moč in uspeh. Dosedaj smo bili tukajšnji tovarniški delavci in delavci po gozdih kakor žagarji prepuščeni popolnoma na milost delodajalcev. Poskrbeli pa bomo, da bo vse tukajšnje delavstvo združeno v naši Strokovni zvezi lesnega delavstva.

Rimske toplice.

Na zahteve, katere je vložila »Strokovna zveza lesnega in stavbinskega delavstva«, so dosegli delavski zastopniki pri zadnjih pogajanjih s podjetnikom »parne žage« 38 odstotkov povišanja plač.

Svojim tovarišem lesnim delavcem v drugih krajih kličemo: Združite se z nami v naši strokovni organizaciji! V slogi in zavednosti je moč!

Čevljarska pogajanja. Danes so se vršila pogajanja tržiških čevljarjev, vsaj morala bi se vršiti, če bi se gg. podjetniki polnoštevilno udeležili. Od podjetnikov se je udeležil edini g. Kozina, katerega mu v tem oziru ni nič reči. Gg. Malý in Klobutar se pa ni zdelo vredno, da bi se udeležila pogajanja. Tako se pogajanja niso mogla vršiti in so določena ponovno na dan 26. t. m. Upajmo, da se bo dosegel sporazum, ako ne, potem bo moralo delavstvo pač

izvajati konsekvence, ki pa ne bodo v korist podjetjem. To se lahko že kar vnaprej reče. O tem se spregovorimo po poteku pogajanj.

Celje. Stavka kovinarjev v tovarni Weste je končana. Delavstvo je doseglo 35 odstotni povišek plač ter sprejetje zaupnikov nazaj v delo.

Zmaga je popolna. Tu se vidi, kaj premore delavstvo, ako vztraja in je požrtvalno in dobro organizirano. Kapitalizem je s tem dobil občutno klopoto.

Dopisi.

Dol pri Ljubljani. Naša skupina se lepo razvija, včlanjeno je vse delavstvo tukajšnje tovarne olja. Vemo, da če bi ne bili organizirani, da bi bili v zelo slabših razmerah kot smo pa tako. Ker smo enotni in disciplinirani, smo dosegli povišek, brez da bi bilo treba posredovanja od strani centrale. Podjetnik ve, da ako se z nami spre, da stoji v ozadju centrale. Mi pa tudi to vemo in se tega zavedamo, če ne bi bilo centrale, da smo osamljeni. Pred nedavnim smo izključili dve članici. Kdor ne pozna discipline, ne spada v organizacijo.

Ruše. V nedeljo dne 11. t. m. se je vršil pri nas shod, na katerem smo ustanovili krajevno skupino Strokovne zveze tovarniškega delavstva. Potreba je bila nujna. Delavstvo ima tukaj še po 3, 4 in 5 K na uro. Ka je se pravi živeti s to malenkostno plačo najboljši ve tisti, ki je to poskusil. Da se pa delavstvo posebno na Štajerskem tako izkorišča, je pa vzrok to, ker je premalo zavedno. Dravska dolina je že v tisti smeri, kamor je najhuje pritiskalo pod staro Avstrijo »ponemčevanje«. Bila je pri nas že strokovna organizacija v tovarni vžigalic. Nasprotna organizacija vendar da človeku misliti, da se nehote vpraša kako so jih vzgajali, da se danes bojijo delavci organizacij in so v strahu pred podjetnikom.

Centrala je vložila zahtevo za zboljšanje plač. Delavstvo mora skrbeti samo, da bo vredno poviška, ki se more izbojevati. Dokler bo delavstvo boječe in se bo oziralo na razne osebe in vpraševalo kaj bo podjetnik rekel, toliko časa mu ni treba pričakovati boljše bodočnosti. Pri nas se je to sedaj delno strlo. Vendar je treba dela dela in zopet dela.

Litija. Dne 9. t. m. smo imeli članski sestanek, na katerem je poročal tov. Cvikelj iz Ljubljane. Imamo redne sestanke, ker edino tem potom utrdili našo organizacijo. Sedaj poleti članstvo nima tako časa; ko bi bilo več časa, kot ga imajo n. pr. delavci po drugih, popolnoma industrijskih krajih, potem bi že bilo, tako bomo morali pa sistematično jemati strokovne stvari šele kasneje. Člani se tudi zanimajo za predavanja in stremijo za tem, da se izobrazijo. Čim bolj se bomo izobrazili, tem močnejši

bomo. Ravnatelj še precej postrani gleda našo organizacijo, pa se bo že privadil. Drugič kaj več.

ZIROVNICA.

Tukajšnja plačilnica dobro dela. Ni nas veliko ali tisti smo trdni da nas ne omaja noben vihar in nobene obljube. Nasprotniki se nekaj kujajo, kar da malo špasa. Sedaj smo vložili spomenico za zboljšanje naših plač. Draginja raste, treba da tudi plače nekoliko zrastejo. Drugače pridno dopisujemo v »Našo Moč« in jo tudi pridno beremo.

JESENICE.

Uredništvo. Zadnjič ste nas zbudili. Saj veste, prišlo je poletje in je zmanjkalo tudi novic. Kadar se vreme spremeni, bo pa že zopet kaj; do tistega časa pa nam prihranite nekaj prostora. Pa brez zamere!

SORICA.

Iz našega kraja še »Naša Moč« nisi imela dopisa. Svet o nas Soričanih malo sliši, ker smo čisto na kraju Jugoslavije in sosedni Italiji, katera je imela zasedeno našo občino nad dve leti. Ne mislite pa, tovariši delavci širom naše dežele, da tukaj spimo spanje nezavednega. Mi lesni delavci imamo tukaj skupino Strokovne zveze, ki je močna nad 40 članov. Vsi smo naročniki »Naše Moči«, katero radi prebiramo, ker vidimo, da je to res naš časopis. Pridobivamo še vedno novih članov, ker hočemo, da bo organiziran tukaj vsak lesni delavec, nakar upamo tudi za nas boljše čase. Vsem tovarišem članom naše zveze, krščansko socialni delavski pozdrav!

Služkinje. Po dolgem času se zopet enkrat oglasimo. Če bi sodili po naši molčečnosti, bi mogoče rekli, da se nam sedaj dobro godi ko smo kar tiho. Ali temu ni tako. Naš položaj je še vedno slab, ako ne slabši kot pa je bil. Novi Poselski red gre v izvrševanju zelo počasi, se je pač težko živeti v nove razmere, pripoznati služkinjo kot človeka.

Naša organizacija dela, ko se na znotraj uredi potem bo pa začela zopet s tem večjo močjo na zunanji. Izprevideli smo, da če smo nekaj časa tiho, pa je takoj slabše v vseh ozirih za nas. Tovarišicam pa kličemo: »Več zanimanja za svoj položaj, pa bo vse lažje in bo naš boj bolj uspešen.

TRZIC.

Razmere pri nas so precej obupne. Prav posebno se odlikuje v plačevanju delavstva trzica Mally. Čevljarsko delavstvo imenovane trzice je plačano, da se človeku nehote vsili misel, da začne premišljevali ali je to res plača ali miloščina. Potem pa pride trzica s povišanjem, ki znaša približno reči in piši od 2—10%, vsaj misli regulacijo na ta način izvesti. To se pravi iz delavstva naravnost si norca briti. Kolo se obrača tako, da tisto, ki je spodaj tudi pride enkrat na vrh in se bo tudi tukaj obrnilo.

ZAGORJE.

»Slovenec tvoja zemlja je zdravac, je pel naš Vodnik; a bolna, res gnila je njena uprava, vzdihne človek nehote. V soboto t. j. 2. t. m. so se vršila pogajanja zastopnikov delavstva s Trb. prem. družbo zaradi povišanja plač. Ta dan si bo proletarijat zapomnil. Padle so besede, katere ne gre pozabiti. Primate državo, da nam plača, kar dolguje, potem vam ugodimo, je izjavil zastopnik industrije. Ali! »Če si lačen, iztrgaj volku kost, da se napase.« To že ni več naivnost to je otročarija, katera kaže naše izjemalce v pravi luči. Delavstvo naj torej nastopi proti vladi, legalno pot se ve; tisto brezpravno delavstvo, ki ne sme giniti, ki je zasluženo kapitalu. Zatiran, tlačan trpin prosi Petra pomoči, a Peter ga pošlje k Pavlu, naj mu ustreže. V hrbet pa se mu smejeta oba, pasoca se ob njegovi bedi, oba — sita.

Urednik: Gustelj Cvikelj.
Izdajatelj: Konzorcij »NAŠA MOČ«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

ČIPKARICE V LJUBLJANI

katere nimajo dela, isto dobe pri

Osrednji čipkarski zadrugi v Ljubljani, Stari trg 2/I,

proti dobremu zaslužku za vsake vrste čipk. Ustanavlja se poslovalnica za Ljubljano in okolico.